

Vandet og Byen

En ny hal til vandsport i Københavns Nordhavn
Afgangsprogram 2023, Pernille Hammer

Det
Kongelige
Akademi

Skrevet af: **Pernille Hammer**, Studenummer 170286
Vejledning af: Anita Lindholm Krak og Pelle Munch-Petersen

Arkitektur
Design
Konservering

Institut for Bygningskunst og Teknologi
Bosætning, Økologi og Tektonik

Indholdsfortegnelse

Opgavens problemstilling	4
Indledning	5
Vandsportens udvikling	7
Vand i hallen:	
- Københavns svømmehaller	9
- De oversete sportsgrene	13
- En sanselig oplevelse	17
- Omklædningsrummet	19
- Materialitet	21
Hallen i byen:	
- Placering i København	23
- Københavns Nordhavn	25
- Sundmolen	27
- Havnen og byrummet	29
Intentioner	31
Vejledende rumprogram	32
Foreløbigt afleveringsformat	33
Litteraturliste	34
Illustrationsliste	37

Opgavens problemstilling:

København mangler egnede faciliteter til oversete sportsgrene i vand og offentligt brug. Dette problem vil opgaven håndtere ved at besvare spørgsmålet:

Hvordan kan man skabe en svømmehal integreret i Københavns Nordhavn med optimale faciliteter til oversete sportsgrene i vand, og samtidig danne en sanselig oplevelse for offentligheden?

Indledning

Danmark er et ørige og landets 10 største byer er alle havnebyer. Hav, strand og havn er en stor del af vores land, hvilket har gjort egenskaben at kunne svømme essentiel og skabt en stærk kultur for vand- og sejlsport. Svømning er landets 3. største idrætsgren efter fodbold og gymnastik med over 220.000 aktive medlemmer på landsplan. Hovedstadens svømmeklub, HSK, er Danmarks største idrætsforening med 11.226 medlemmer. Men på trods af, at der i KBH er 14 svømmehaller er holdene fyldte og HSK har over 900 på venteliste.

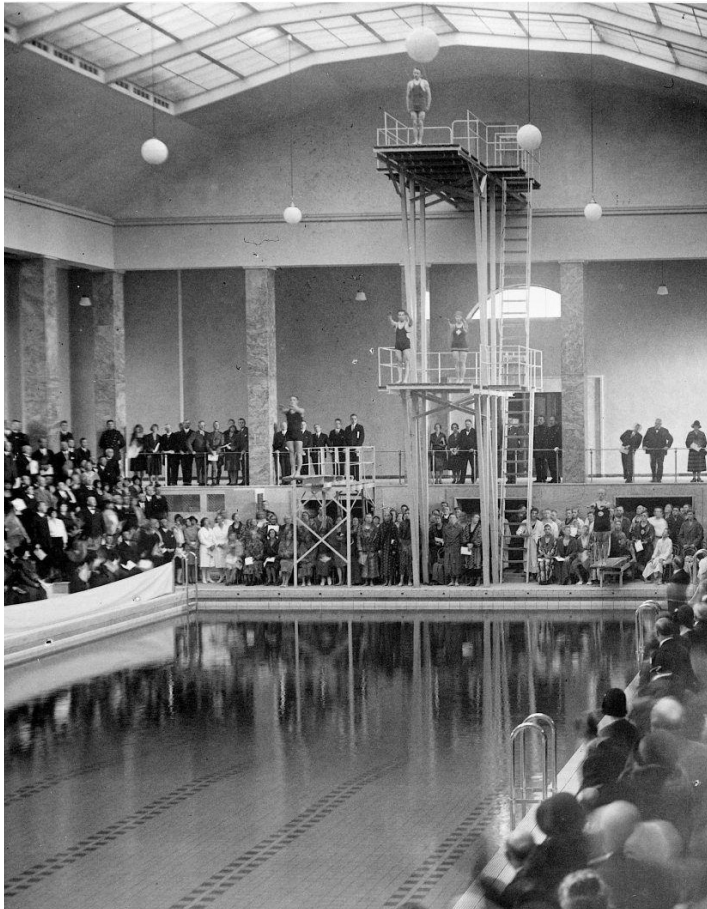
Manglen på vand presser de eksisterende svømmehold og sportsgrene til at træne mindre, senere og i uhensigtsmæssige haller.

Sportsgrene som vandpolo, kajakpolo, undervandsrugby, udspring, kunstsømning og konkurrencelivredning har andre behov, end de svømmere som de københavnske haller er bygget til. Sportsgrenene dyrker deres sport på trods af lav bund, for korte bassiner, manglende faciliteter og uintegrerede løsninger til opsætning og opbevaring af mål og udstyr.

Dette projekt vil imødekomme den store efterspørgsel på vand i København, ved at tegne en ny hal placeret i Københavns Nordhavn, der henvender sig til specialiserede sportsgrene i vand, svømmeundervisning samt offentligheden.

Programmet undersøger problemstillingen i en række emner opsummeret undervejs i en kort intention. Intentionerne kan læses individuelt eller samlet, men skal forstås som en uddybning af problemstillingen. Alle intentioner er samlet på s. 31.

Vandsportens udvikling

Ill 1) Øbro-hallen, København, 1930
Indvigelse af Øbro-hallen med udspring

Udviklingen af sport i vand

I løbet af industrialiseringens byforøgelser opstod offentlige bade med fokus på hygiejne frem for velvære, her fik arbejderfamilierne mulighed for at vaske sig rene. I takt med at badet blev en inkorporeret del af hjemmet, voksede bassinernes størrelse og betydning sammenlignet med badenes i de offentlige faciliteter. Bevægelse, leg og sport i vand vandt indpas. I 1830'ernes England blev de første svømmekonkurrencer afholdt og det første danske svømmemesterskab blev afholdt i 1896 (kvinder deltog fra 1909).

Vandpolo opstod i 1850'erne, da englænderne eksperimenterede med rugby i vand.¹ Sporten kom på OL programmet i 1900 (kvinder i 2000). De første udspring dukkede om i 1800-tallet, da en gruppe gymnaster trænede i vandet. Udspring optrådte til OL første gang i år 1904 (kvinder 1912).² Sidst i 1800-tallet begyndte konkurrencelivredning at dukke op som en måde at udbrede livredning.³ De tidligst dokumenterede kajak-polokampe var i 1920'ernes Tyskland og forgik med store baner, mål og spilletid, som vi kender det fra fodbold. Hollænderne gjorde banen mindre og i 1980'erne blev det første internationale regelsæt lavet.⁴ Kunstsvømning opstod som fremvisning af øvelser i vand i 1940'erne og kom til OL fra 1984, 2024 bliver første gang mænd kan deltage. Undervandsrugby kom først til i 1960'erne.⁵

¹ "Hvad er vandpolo? | Dansk Svømmeunion".

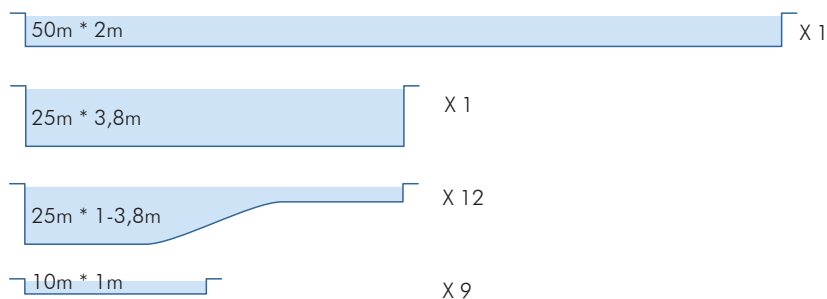
² "udspring - Disciplin inden for svømning - Læs mere - lex.dk".

³ "History of Lifesaving Sport".

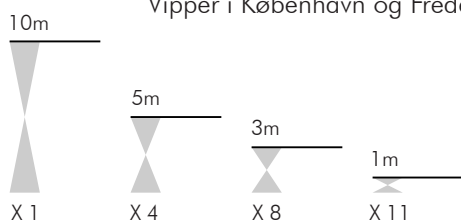
⁴ Kajakklub, "Hvad er Kajakpolo".hv

⁵ "undervandsrugby - Holdboldspil i svømmebassin - lex.dk".

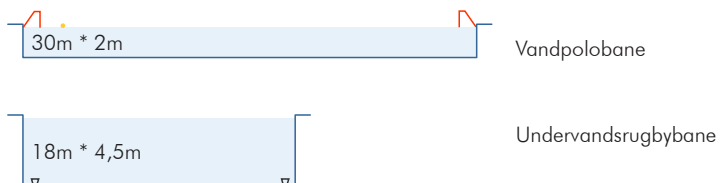
Bassinstørrelser i København og Frederiksberg

Vipper i København og Frederiksberg

Eksempler på sportens behov

Ill 2) Bassinstørrelser og vipper i København og Frederiksberg

Vand i hallen

Københavns svømmehaller

Danmarks første offentlige svømmehal Østerbro svømmehal, eller i folkemunde Øbro-hallen, åbnede i 1930. I dag er der i København og Frederiksberg kommuner sammenlagt 14 svømmehaller, 14 badezoner i havnen og 3 havnebade. Alene svømmeundervisning bliver tilbudt af min. 28 klubber og foreninger,⁶ hvoraf Hovedstadens svømmeklub HSK er den største.⁷ Derudover bliver hallerne brugt af svømmelandsholdet, offentlig svømning, skolernes svømmeundervisning, institut for idræt og til små og store konkurrencer og turneringer. Alt denne aktivitet fører til et stort pres på hallerne og en evig efterspørgsel på mere vandtid i København.⁸

Den almindelige hal har et bassin, der måler 25m x 12,5m med dyb bund og udspringsvipper i den ene ende, og lavt så man kan bunde i den anden. Konkurrencebassiner kan være 50m lange og udspringsbassiner op til 4,9 m dybe. Disse faciliteter er utilstrækkelige til mange sportsgrene, da bassinerne er for korte eller lave. I København finder man kun 50m bassin og 25 m udspringsbassin i Bellahøj svømmestadion. Desuden rummer hallerne omklædningsfaciliteter, depot, tekniske rum, reception, faciliteter til personale og livreddere. Derudover kan der være cafe, ankomsthall/venterum, tribuner og kontor. Ofte er svømmehaller opført nært eller i sammenhæng med en skole eller andre sportshaller, for lettere at kunne bruges til skoleundervisning eller danne et samlet sportsfællesskab på tværs af discipliner.

Intention:

Projektet skal møde den store efterspørgsel på vand i København ved at skabe en ny vandhal.

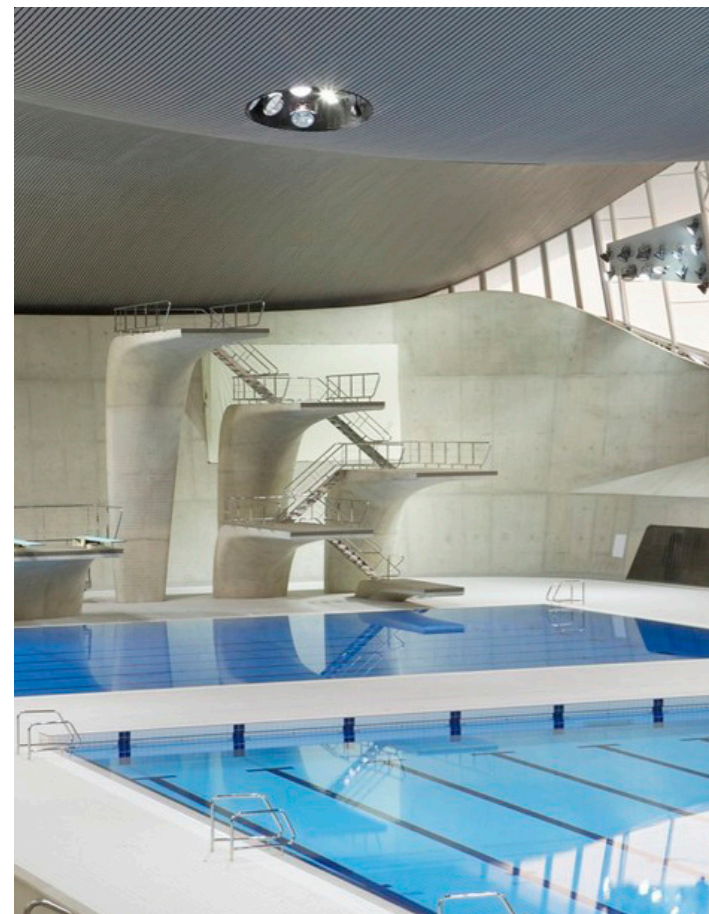
⁶ "Foreningsaktiviteter | SvømKBH".

⁷ "Hovedstaden strømmer tilbage til svømmeundervisningen - Hovedstadens Svømmeklub".

⁸ "hovedstaden-mangler-vand.pdf".

Ill 3) Kvik-Slagelse gør klar til kvindernes pokalfinale i Tommerup 2022. Hallen er ikke lavet til vandpolo, bemærk at spillerne står på bunden.

Ill 4) London Aquatics centre, bygget til konkurrencer i indendørs vandsport til OL i London 2016

*Som barn sagde jeg til mine forældre, at jeg ville gå til en sportsgren, hvor man skulle dykke.
De meldte mig til vandpolo, som jeg ikke rigtig kunne li. Jeg svømmede med bælte og talte fliserne langs kanten i stedet for at følge med i kampene. Men jeg blev en del af holdet. Vi tabte og vandt sammen. Og holdet blev en del af mig. Ét år blev til mange, selvom man slet ikke dykker i vandpolo.*

Egen beretning

III 5) HSK Dame vandpolo DM guldvindere 2018

Vand i hallen

De oversete sportsgrene

Udover svømning fylder sportsgrene som vandpolo, undervandsrugby, kajakpolo, udspring, synkron svømning og konkurrencelivredning i de københavnske haller. Selvom sportsgrenene hurtigt overses, er der både mange medlemmer og resultater. København har 4 vandpoloklubber, med omkring 10-15 junior- og seniorhold, som deltager i DM og NM. Kajak-polo anslås til at have halvdelen af landets aktive medlemmer i KBH. Og undervandsrugby landsholdet har netop vundet bronze til VM i Canada.⁹

Sportsgrenene klarer sig, men på trods, da hallerne ikke er lavet til deres specielle behov. Bassinerne er enten for korte, smalle eller lave. Fx spiller kajakpolo på for korte baner, mens kunstsvømning ligger i haller, der ikke er tilstrækkeligt dybe.^{10,11} Udover Bassinets dimensioner har sportsgrenene brug for områder til opvarmning på land, taktiske møder, opbevaring af redskaber, let passage til og langs bassinet, udspringsvipper og tribuner.^{10, 11, 12, 13}

En hal med optimale faciliteter til disse sportsgrene og større synlighed for offentligheden vil gøre sporten mere attraktiv for eksisterende såvel som nye medlemmer og styrke sporten og dens udbredelse.^{10, 11, 12, 13}

Intention:

Vandhallen skal danne optimale faciliteter til de oversete vandsportsgrene, der mangler ideelle træningsforhold i København.

⁹ "Danmark vinder første VM-medalje i undervandsrugby i 24 år | Seneste sport".

¹⁰ Dagnæs, Jonathan, kajakpolospiller

¹¹ Nicale, Elena, Kunstsvømnings-træner

¹² Christensen, Siri Holme, vandpolospiller.

¹³ Greve, Lars Vikström, undervandsrugby-spiller.

Vandpolo

Vandpolo er en boldsport i vand. Et hold er 7 spillere. Bolden må ikke komme under vandet.

Banestørrelse:

Mænd: 30m * 20m * 2m

Kvinder: 25m * 20m * 2m

Undervandsrugby

Sporten forgår under vand med en bold, der synker og mål på bunden. Et hold er 6 spillere.

Banestørrelse:

18m * 12m * 4,5m

Konkurrencelivredning

Deltagere udfører om kap livredningsdiscipliner som bjærgning, dyk og board.

Konkurrencer:

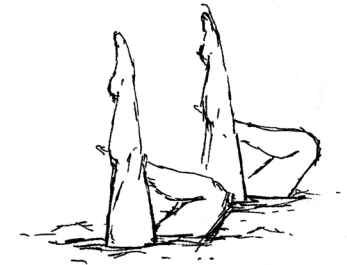
50m, 100m, 200m, stafet, 500m board osv.

Kunstsømning

Individuel, par eller hold på 4-8 udfører synkronne gymnastiske øvelser og spring i vand.

Bassin størrelse:

25m * 20m * 3m

Kajak-polo

I denne boldsport forsøger hold af 5 personer i kajak at score med hænder og pagaj.

Banestørrelse:

35m * 23m * 2m

Udspring

Individer eller synkronne par springer fra varierende vipper med højst mulig sværhedsgrad.

Vipper:

1m, 3m, 5m, 7,5m og 10m

Som barn skulle jeg et år møde hver fredag kl. 10. De morgener tog min far mig med i svømmehallen "Spanien", hvor vi svømmede 1 km. Til min store morskab dykkede min far altid den sidste bane i et åndedrag. Derefter kørte vi forbi bageren, og købte to chokoladeboller inden jeg blev sat af i skolen. Da året var omme, kunne jeg også dykke en bane.
Egen beretning

Ill 12) Badeanstalten Spanien, Aarhus, 1933

Vand i hallen

En sanselig oplevelse

En svømmehal er et stort og kosteligt projekt både i opførelse, plads og vedligeholdelse. For at have en berettigelse i byen, skal den derfor komme flest muligt mennesker til gode.

Selvom bassinerne er udformet efter sportens behov, kan de selv samme bassiner have en dobbelt funktion og bruges af offentligheden til motionssvømning, leg og bevægelse udenfor klubbernes træningstider og til undervisning af skoleelever i skoletiden.

Offentlig svømning har andre behov end præcise banelængder. For den almindelige besøgende er den gode sanselige oplevelse i hallen og vandet vigtig. Svømmehaller indeholder kolde bade, varme saunaer, larmende hallen, stilhed under vand, vægtløshed, afslapning og udmattelse. Vi rører det våde vand, de glatte klinker og den hårde metalstige med vores bare hud. Alle disse indtryk er med til at danne en rig sanselig oplevelse i svømmehallen. En tur i svømmehallen bør være en oplevelse, som den var det for mig og min far.

*"Bathing: The word itself feels like a balm, a cleanse, rather than the wavy struggle of swimming"*¹⁴

Intention:

Vandhallen vil forholde sig til den menneskelige krop, skala og særligt den sanselige oplevelse i den rummelige udformning.

¹⁴ Pearson, The architecture of bathing.s.73

Vand i hallen

Omklædningsrummet

I omklædningsrummet er badet i fokus, mens bassinerne opfordrer til bevægelse. Rummet er praktisk og danner en overgang mellem byen og hallen, her mødes offentlige svømmere, såvel som sportsudøvere. Omklædningen er også et socialt rum og sanseligt rum, hvor man trædder ind i vandets verden, snakker efter træning eller mærker velværen i saunaen sammen med andre, kendte som fremmede. Omklædningsrum er for de fleste det eneste sted vi ser og oplever fremmede almindelige nøgne kroppe og selv lader vores egen blive set. Det er min oplevelse at svømmere ofte har et sundere og mere afslappet forhold til egen og andres kroppe og at omklædningsrummet er med til at give en realistisk modpol til sociale mediers perfektionskultur.

Dog kan de stærkt opdeltte omklædningsrum være en udfordring for familier, grupper, skoleklasser, handicappede og folk med en anden kønsidentitet end "herre" og "dame".¹⁵ Det kan være et drengebarn, der er for gamle til kvindeomklædningen, men for unge til at klæde om alene, en krop der ikke vidner sandt om kønsidentiteten, en skoleklasse eller en mandlig handicappet assisteret af en kvindelig hjælper.

Intention:

Vandhallen skal stile mod at skabe inkluderende, praktiske, og sociale omklædningsrum.

Ill 13) Egne croujustegninger fra omklædningsrummet. Tegningerne forstiller en bekendt og er lavet og bragt med samtykke.

¹⁵ out&about, "Transkønnedes udfordringer i omklædningsrummet".

Ill 14) Gellert Thermal Bath, Budapest, 1918
Bemærk kalkaflejringerne på fontainens skulpture.
Fontænen er ikke i drift i dag.

Vand i hallen

Materialitet

Svømmehaller er fulde af vand, omklædning, bassiner og gulve er og bør kunne tåle at være våde. Dette sætter nogle krav til materialerne der skal kunne tåle vand, kemi, kalk, damp og høj luftfugtighed uden at ruste, beskadiges, eller som det for ofte sker i svømmehaller, at der kommer skimmelsvamp i fugerne.^{16,17}

Samtidig har materialerne stor indflydelse på den sanselige oplevelse af overflader, hård, koldt, varmt og vådt, og de forkerte valg kan skabe glatte overflader, der bliver farlige for usikre ben, når de er våde.

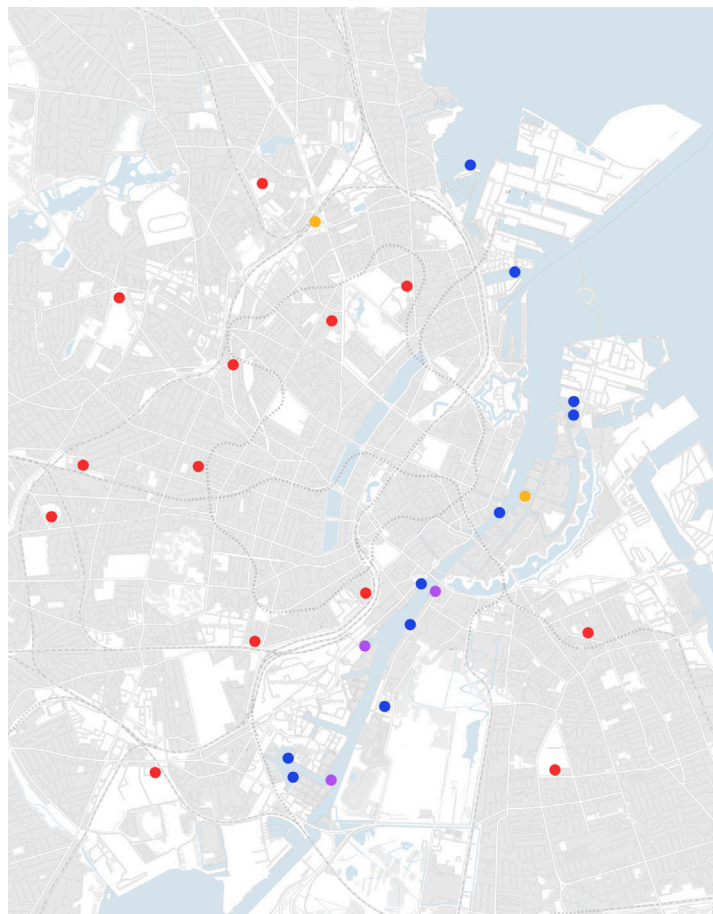
Et tæt, fugtigt og vandfyldt miljø som svømmehallen stiller en række krav til materialiteten. Det betyder at materialer, der er særligt vandfølsomme, som biologiske materialer, ikke nødvendigvis bør anvendes. Projektet vil derfor forholde sig til hvordan bæredygtigt materialevalg og praksisser kan anvendes, men med en bevidsthed om, at svømmehallens tekniske program stiller en række ufravigelige krav.

Intention

Vandhallen vil diskutere materialevalg ud fra tekniske, sanselige og økologiske overvejelser.

¹⁶ Thomsen, "Skimmelsvamp lukker kendt svømmehal".

¹⁷ Administrator, "Nakskov".

III 15) Faciliteter i KBH 1:100.000

- Svømmehal
- Havnebad
- Badezone
- Svømmehal under udvikling

Hallen i byen

Placering i København

En ny svømmehal bør være aktuel for lokale borgere og derfor ligge i en bymæssig kontekst, men ikke være for nær eller i konkurrence med eksisterende haller. Samtidig skal et potentielt site have en tilstrækkelig størrelse, for at kunne huse det store rumprogram. Disse forhold gør det interessant at kigge på byudviklingsområder som Københavns Syd- og Nordhavn. Begge områder har planer om opførelse af en svømmehal, som led i byudviklingen.^{18,19} Behovet er allerede til stede i Nordhavnen, hvor den internationale skole tilbyder svømning 7km væk i Kildeskovshallen.²⁰

Udover de lokale borgere, skal hallen anvendes af medlemmer fra de specialiserede sportsgrene fra hele København. Derfor bør hallen ligge tæt på det offentlige transportnetværk, gerne nær metro eller S-tog. I Københavns Nordhavn sikres let tilgængelighed af metrostationen Orientkaj.

For at svømmehallen har en nær forbindelse til sin kontekst, bør bygningen ligge nær vand, være åben, have udsyn og naturligt lys. Dog skal man samtidig undgå indkigsgener og direkte sollys, der reflekteres i vandoverfladen, dette har ligeledes haft stor betydning for valg af site.

Ønsket om en nær bymæssig kontekst og gode offentlige transportmuligheder samt en nordvendt placering nær vandet, har ført til valg af site på Nordhavnen Sundmole.

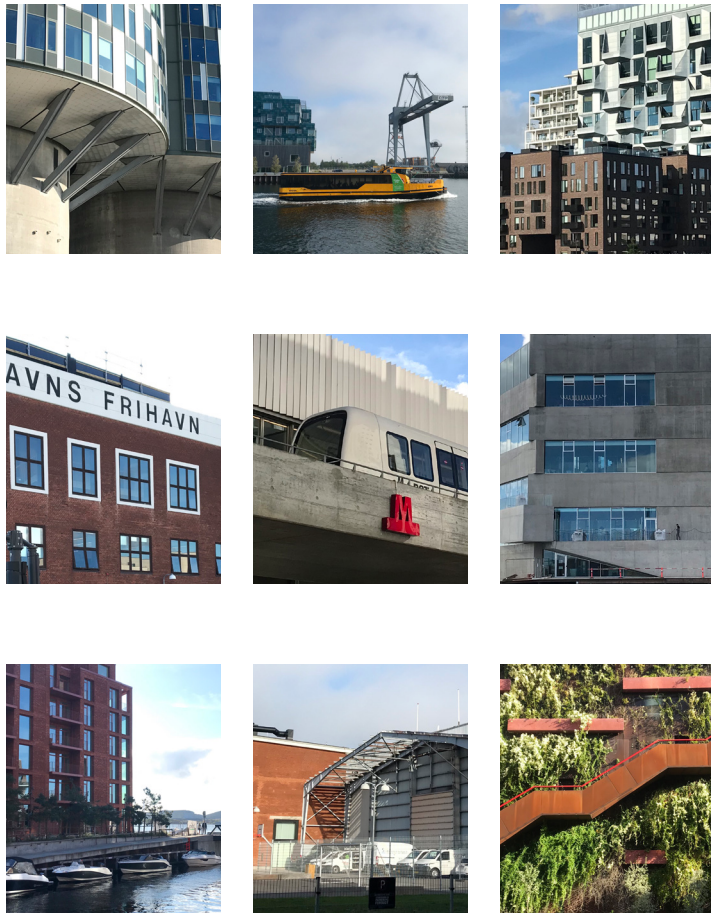
Intention:

Vandhallen vil ligge på Sundmole i den udviklende bydel, Københavns Nordhavn.

¹⁸ "Halkompleks og svømmehal i Nordhavn | Københavns Kommunes hjemmeside".

¹⁹ "Mulighed for etablering af svømmehal i Sydhavnen | Københavns Kommunes hjemmeside".

²⁰ "Sports".

Ill 16-24) Foto af karaktergivende greb fra byvandring i Københavns Nordhavn.

Hallen i byen

Københavns Nordhavn

Etableringen af Københavns Nordhavn startede allerede i 1891-1894 med konstruktionen af sønder frihavn. Redmolen, Sundmolen og Kronbassinet blev anlagt i 1915-1918. Orientkajen blev påbegyndt i 1919, men projektet blev først afsluttet samtidig med Levantkaj Vest efter 2. verdenskrig.²¹

De fleste pakhuse på Sundmolen er anlagt i 40'erne og 50'erne til opbevaring af det østasiatiske kompagnis vare, kaffe og frugt.²²

I 2005 indgik By og havn den første af en række aftaler med Københavns kommune om udvikling af Københavns Nordhavn og dennes delvise finansiering af Cityringen. Dette medførte en arkitektkonkurrence om byudviklingen, der blev afgjort i 2009. Den første lokalplan lå klar i 2011.

Siden har området gennemgået store forandringer, med omfangsrig opførelse af infrastruktur, bolig og erhverv. Bebyggelsesplanen har fokus på at invitere vandet ind gennem nye kanaler, varierende byrum og bevaring af eksisterende identitetsskabende bygninger, som siloerne.²³

Senest i 2023 har kultur- og fritidsforvaltningen indgivet en indstilling om at bygge et halkompleks med idræts- og svømmehal, anslået til 12.500 m², i Nordhavnen. Denne indstilling blev godkendt i marts 2023, men der forligger endnu ingen plan for udførelsen.²⁴

Intention:

Projektet vil, med undtagelse af sitet, respektere udviklings- og lokalplaner for Københavns Nordhavn og være områdets historie bevist.

21 "Nordhavn - før og nu".

22 "Præsentation-Pakhuse_vs2.pdf".

23 "Aarhusgadekvarteret i Nordhavnen-bilag-5.pdf".

24 "Halkompleks og svømmehal i Nordhavn | Københavns Kommunes hjemmeside".

Hallen i byen

Sundmolen

Sundmolen ligger mellem Orientbassin mod nord og Kronløbsbassiner mod syd og er en del af Nordhavns 3. udviklingsfase efter Aarhusgadekvarteret og Levantkaj vest.

Det udvalgte site ligger mellem Orientkaj og Klubiensvej. Sitet optages af en lagerbygning, der ifølge lokalplanen skal rives ned, for at gøre plads til parkeringshus, bolig og erhverv. Derudover er planen at vej og promenade går langs havnefronten, mens kernen huser en gennemgående grøn park.²⁵

Sitets nuværende bebyggede areal er pga. lagerbygningen omkring 9000 m², hvilket er 2 gange så stort som Københavns største svømmehal, Bellahøj svømmestadion. Derfor er det højest sandsynligt ikke hele sitet, der skal anvendes til svømmehallen og resten kan overlades til lokalplanens oprindelige program. Projektet vil forholde sig til udviklingsplanerne, men forbeholde sig retten til at anvende hele eller dele af sitet uden at konkretisere alternative løsninger eller formgivninger af de fortrængte parkeringshuse, boliger og erhverv.

De omkringliggende bygninger er pakhuse fra 40'erne og 50'erne opført i rød mursten i 2-4 etager, nybyggede boliger i grålige mursten i 4-6 etager, og BIG's nye hovedkvarter i grå overdimensionerede rå betonelementer på 7 etager. Derudover er der anlagt broer til forberedelse af en ny kanal, der skal gennemskære sundmolen. Vandet er desuden synligt fra stort set hele molen.

Intention:

Projektet vil ikke følge lokalplanens program for sitet, men respekterer planerne for den øvrige Sundmole og den eksisterende lokale kontekst.

III 25) Sundmolen idag, Site markeret m. rød, 1:1000

III 26) Undvikling af Sundmolen ifølge Lokalplan 524. Site markeret m. rød 1:1000

²⁵ "Sundmolen i Nordhavnen.pdf".

Ill 27) Hal C, Holmen København, 2013

Store skodder og trindelte plateauer skaber opholdsrum mellem hal, cykelsti og kanal. Hallen er åben med stort indkig, som ville være generende i en svømmehal.

Hallen i byen

Havnen og byrummet

Placeringen mod vandet skal fremhæves og indrammes i den arkitektoniske udformning, for at skabe en forbindelse mellem havet, haven og de beskyttede indendørs bassiner. Denne åbenhed af hallen mod offentligheden vil samtidig skabe større synlighed, og derigennem offentlig bevidsthed om de specialiserede sportsgrene, der træner i hallen. En åben og imødekomende hal vil desuden skabe en bedre relation til byrummet og være med til at danne en by, der interagerer med borgerne.

Dog bør man samtidig undgå for nære indkigsgener til de badetøjslædte besøgende og direkte sollys, der kan blænder sportsudøvere og reflekteres i vandoverfladen, hvilket forhindrer livredderne i at se hvad der forgår under vandet.

Intention:

Vandhallen agter at skabe en forbindelse mellem hallen, havnen og byrummet.

Ill 28) Ø-bro hallen, København, 1930

Intentioner

Projektet skal møde den store efterspørgsel på vand i København ved at skabe en ny vandhal.

Vandhallen skal danne optimale faciliteter til de oversete vandsportsgrene, der mangler ideelle træningsforhold i København.

Vandhallen vil forholde sig til den menneskelige krop, skala og særligt den sanselige oplevelse i den rummelige udformning.

Vandhallen skal stile mod at skabe inkluderende, praktiske, og sociale omklædningsrum.

Vandhallen vil diskutere materialevalg ud fra tekniske, sanselige og økologiske overvejelser.

Vandhallen vil ligge på Sundmole i den udviklende bydel, Københavns Nordhavn.

Projektet vil, med undtagelse af sitet, respektere udviklings- og lokalplaner for Københavns Nordhavn og være områdets historie bevist.

Projektet vil ikke følge lokalplanens program for sitet, men respekterer planerne for den øvrige Sundmole og den eksisterende lokale kontekst.

Vandhallen agter at skabe en forbindelse mellem hallen, haven og byrummet.

Vejledende rumprogram

Samlet rumprogram – 5000 m²

Hallen – 3500 m²

Stort bassin ≈ 35m * 20m
Lille bassin ≈ 25m * 12,5m
Varmt vands bassin ≈ 10m * 5m
Landtræning
Tribuner
Udspringstårn
Redskabsdepoter
Tekniske rum

Omklædning – 500 m²

Dame
Herre
Individ
Gruppe
Personale

Ankomst – 1000 m²

Ankomst rum
Billetsalg
Cafe/ophold
Toilet
Depot
Personale faciliteter

Foreløbigt afleveringsformat

Tegninger

Situationsplan 1:1000/1:2000
Plan, snit og opstalt 1:100/1:200
Rumlige tegninger
Registrerende håndtegninger
Diagrammer

Model

Site model 1:1000 /1:2000
Volumenmodel

Andet

Analyse af sportsgrenenes rumlige behov
Analyse af svømmehallens dagshjul
Referencer
Program
Proces

Litteraturliste

"Aarhusgadekvarteret i Nordhavnen.pdf". Set 15. september 2023. <https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/bb8341b8-8610-433f-9872-428e3c58f494/7357c53e-61c0-49e7-b895-45bc98f5715a-bilag-5.pdf>.

Christensen, Siri Holme, Vanpolo-spiller, samtale 16/9 2023

Copenhagen International School. "Sports". Set 15. september 2023. <https://www.copenhageninternational.school/student-life/sports/>.

Dagnæs, Jonathan, Kajakpolo-spiller, samtale, 10/9 2023

Dansk svømmeunion "Hvad er vandpolo? | Dansk Svømmeunion". Set 17. september 2023. <https://www.svoem.org/Discipliner/Vandpolo/Hvad-er-vandpolo/>.

Den Store Danske. "udspring - Disciplin inden for svømning - Læs mere - lex.dk", 11. august 2023. <https://denstoredanske.lex.dk/udspring>.

Den Store Danske. "undervandsrugby - Holdboldspil i svømmebassin - lex.dk", 11. august 2023. <https://denstoredanske.lex.dk/undervandsrugby>.

DR. "Danmark vinder første VM-medalje i undervandsrugby i 24 år | Seneste sport", 16. juli 2023. <https://www.dr.dk/sporten/seneste-sport/danmark-vinder-foerste-vm-medalje-i-undervandsrugby-i-24-aar>.

Greve, Lars Vikström, Undervandsrugby-spiller, samtale, 10/9/23

"hovedstaden-mangler-vand.pdf". Set 16. september 2023. <https://www.hsk.dk/media/4520/hovedstaden-mangler-vand.pdf>.

Hovedstadens svømmeklub. "Hovedstaden strømmer tilbage til svømmeundervisningen - Hovedstadens Svømmeklub". Set 16. september 2023. <https://www.hsk.dk/nyheder/hovedstaden-stroemmer-tilbage-til-svoemmeundervisningen/>.

Kajakklub, Bornholms. "Hvad er Kajakpolo". Bornholms Kajakklub. Set 12. september 2023. <https://www.bornholmskajakklub.dk/hvad-er-kajakpolo>.

Københavns Kommune. "Halkompleks og svømmehal i Nordhavn | Københavns Kommunes hjemmeside". Set 15. september 2023. <https://www.kk.dk/dagsordener-og-referater/Kultur-%20og%20Fritidsudvalget/m%C3%B8de-30032023/referat/punkt-7>.

Københavns Kommune. "Mulighed for etablering af svømmehal i Sydhavnen | Københavns Kommunes hjemmeside". Set 16. september 2023. <https://www.kk.dk/dagsordener-og-referater/Kultur-%20og%20Fritidsudvalget/m%C3%B8de-20062018/referat/punkt-17>.

"Nakskov: Kommune bringer ny svømmehal for voldgift". Set 16. september 2023. https://www.svommebad.dk/nyheder/nakskov_fuger.

Nicale, Elena, Kunstsvømningstræner, samtale, 8/9 2023

Nordhavn. "Nordhavn - før og nu". Set 16. september 2023. <https://byoghavn.dk/nordhavn/nordhavn-foer-og-nu/>.

Out&about, Bert Svalebølle //. "Transkønnedes udfordringer i omklædningsrummet". Out & About, 11. juli 2022. <https://outandabout.dk/transkoennedes-udfordringer-i-omklaedningsrummet/>.

Pearson, Christie. The architecture of bathing: body, landscape, art. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 2020.

"Praesentation-Pakhusene_vs2.pdf". Set 15. september 2023. https://byoghavn.dk/nordhavn/wp-content/uploads/sites/2/2019/04/Praesentation-Pakhusene_vs2.pdf.

Royal Life Saving Society Commonwealth. "History of Lifesaving Sport". Set 17. september 2023. <https://www.rlsscommonwealth.org/lifesaving-sport/history-of-lifesaving-sport/>.

"Sundmolen i Nordhavnen.pdf". Set 16. september 2023. https://dokument.plandata.dk/20_11007047_1677072654246.pdf.

SvømKBH "Foreningsaktiviteter | SvømKBH". Set 12. september 2023. <https://svoemkbh.kk.dk/foreningsaktiviteter>.

Thomsen, Julie Bender. "Skimmelsvamp lukker kendt svømmehal". www.bt.dk, 28. marts 2019. <https://www.bt.dk/content/item/1279497>.

Illustrationslisteliste

III 1) Øbro-Hallen af Frederik Vilhelm Hvalsøe og Arthur Karl Johann Wittmack, København, 1930, Foto af KBH billeder <https://kbhbilleder.dk/kbh-museum/36559>

III 2) Egen illustration

III 3) Foto af Kvik vandpolo, 9/10/22, <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=576854014445080&set=pb.100063614590081.-2207520000&type=3>

III 4) London Aquatics Centre af Zaha Hadid, London, 2012, Foto af Helene Binet, <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=576854014445080&set=pb.100063614590081.-2207520000&type=3>

III 5) Foto af HSK, <https://www.hsk.dk/nyheder/guld-for-andet-aar-i-traek-til-hsks-vandpolokvinder/>

III 6-11) Egne illustrationer

III 12) Badeanstalten Spanien af Frederik Draiby, Aarhus, 1933, Foto af <https://migogaarhus.dk/fylder-90-aar-besoeg-legendarisk-badeanstalt-til-historisk-spotpris/?fbclid=IwAR2nvZligH0Q-XAAHpsCxDe-N5FZBtgeZMLwxwZwXWiWI--xM2jMeeNdh8V8>

III 13) Egne tegninger, modellen er en bekendt der har givet samtykke til afbilledning og brug.

III 14) Gellért Baths af Ármin Hegedüs, Artúr Sebestyén og Izidor Stark, Budapest, 1918, foto fra <https://www.dreamstime.com/budapest-hungary-feb-porcelain-sculptured-fountain-art-nouveau-hall-thermal-bath-gellert-spa-baths-image255896061>

III 15) Egen illustration

III 16-24) Egne billeder af Nordhavnen

III 25) Egen illustration

III 26) Illustration af COBE, SLETH, Polyform og Rambølls bebyggelsesplan for Indre Nordhavn, 2015

III 27) Hal C af Christensen og Co., København, 2013, Eget billede.

III 28) Øbro-Hallen af Frederik Vilhelm Hvalsøe og Arthur Karl Johann Wittmack, København, 1930, Foto af KBH billeder <https://kbhbilleder.dk/kbh-museum/36549>